

Julekalender 2017

1. December 2017

December i 50'erne

Også i 1950'erne var dagene op til jul fyldt med fantastiske oplevelser. Børnene rejste med forældrene ind til byen for at se juleudsmykningen i forretningsvinduerne. Forretninger havde snelandskab med nisser og et tog, der kørte rundt. Legetøjsbutikkerne var dog det mest spændende sted at opholde sig. Hidtil havde det meste legesager været af træ eller metal. Nu begyndte der at komme små klodser af plastic. Legoklodser var på den tid noget helt nyt og utroligt spændende.

Nu da hele familien var draget til byen for at foretage juleindkøb, så blev der også tid til at gå på cafe for at nyde en kop varm chokolade.

Dagen sluttede med at gå i biografen for at se en julefilm. Hvert år var det store samtaleemne: Hvilken af de 2 julefilm skulle vi se i år: Nødebo Præstegård eller Jul i den gamle købmandsgård.

Kosmorama Bio på hjørnet af Nygade/Nørregade – i dag Nørrehus.

2. december 2017

Ringkøbing Uldspinderi og Tæppefabrik.

En af de største brande, der har været i Ringkøbing, var i 1924, hvor Uldspinderiet brændte. I 1926 købte Hans Lauritz Hansen og hustru Mathilde brandtomten og grundlagde deres egen virksomhed. De startede i små og nøjsomme kår, løb ind i kriseårene i 1930'erne efterfulgt af 2. verdenskrig, men det lykkedes dem både at få Uldspinderiet til at overleve og blomstre op. Som så mange andre gamle virksomheder klarede Uldspinderiet imidlertid ikke de nye tider og måtte lukke i 1966. Siden blev bygningen lejet ud til forskellige formål og blev til sidst nedrevet og erstattet af en forretningsejendom med ejerlejligheder. Ringkøbing Uldspinderi og Tæppefabrik, Herningvej 7.

3. december 2017

Tidligere postmester i Aabenraa Poul Ellerbæk (1870-1942) fortæller i beretningen "Ringkøbing set fra Østergade" følgende om juletiden i hans barndomshjem.

"En jul kom fader med en julegave til moder, nemlig en hængelampe, men da julen var ovre blev den omhyggeligt taget ned og pakket sammen, fordi den tærede for meget petroleum. I mange år kom den kun op i juletiden. Vi har aldrig i vort hjem haft juletræ, men til juleglæderne hørte også, at vi fik lov til at spise pålæg på sigtebrød, og vi glædede os længe i forvejen til at spise hjemmelavet rullepølse på sigtebrødet. Juleaften kl. 4 holdt fader op med at arbejde, trak så i søndagsklæderne og så tog han os tre børn med ud på juleindkøb, hvorved vi fik lejlighed til at besøge de tre juleudstillinger, der var i byen. Vi havde hver især sparet lidt sammen til at købe for og ved faders tilskud fik vi hver en pæn julegave. Gåsesteg juleaften kendtes heller ikke. På god gammeldags vis havde vi henimod jul slagtet en gris, og så var der jo ribbensteg til juleaften".

Østergade omkring år 1900

4. december 2017

Statuen af L. Mylius-Erichsen som står ved Østerport overfor Ringkøbing Museum kender alle, men knap så mange kender billedhuggeren, som udførte statuen.

Billedhuggeren hed Chresten Skikkild. Han blev født i Ringkøbing i 1885 og døde på Oringe i 1927. Han blev begravet på Hellerup kirkegård. Hans forældre var da flyttet til Hellerup. Han var søn af købmand Christian Carl Skikkild og Mette Marie von Lassen. Købmandsforretningen lå i Bredgade, nu Algade, på hjørnet af Smedegade, hvor der i dag er sportsforretning.

Chresten Skikkild blev student fra Ribe i 1904. Faren ville at han skulle studere medicin, men Skikkild ville hellere studere kunst. Samtidig med studierne på universitetet valgte han at få undervisning i modellering. Efter nogle år accepterede faderen, at han gik videre med kunststudierne. Skikkild fik efter at have gået på Det kongelige Kunstakademi tildelt et legat, og fik bolig og atelier i Kunstnerhjemmet i Gothersgade i København.

Skikkild boede et lille årstid omkring 1913 i benediktinerklostret i Beuron i Sydtykland og konverterede her til katolicismen.

Han var tiltrukket, som så mange danske kunstnere før ham, af Italien, og efter 1½ års rejse i Italien anskaffede han sig atelier og bolig i Assisi. Her opholdt han sig det meste af tiden, men dog med ophold i Danmark om sommeren. Skikkild har udført meget kirkekunst til katolske kirker i Danmark, især relieffer i træ.

Chresten Skikkild under arbejdet med statuen af Mylius-Erichsen

5. december 2017

Tegneren og maleren Ernst Hansen – der er født i Ringkøbing i 1892 – fortæller i en artikel "Lidt om bøgerne i min Barndoms By", som var en del af festskriftet "Byer og Bøger", der blev udgivet af A. Rasmussens Bogtrykkeri i 1949 i anledning af trykkeriets 75 års jubilæum.

I denne artikel mindes han også juleudstillinger i Ringkøbing, men en lidt mere speciel af slagsen. Han skriver følgende:

"Foruden bøger forhandlede der også (i byens boglader) en del andet. Ved juletid havde f.eks. Bollerups Boghandel altid en hel stue ved siden af butikken fuld af julepynt og glasting, men navnlig da af julemarcipan i alle mulige former og kulører. Der var æbler og pærer, grønsager, gulerødder og kartofler, skinker og rullepølser, også i enkelte skiver, gennemskårne hønseæg, røde hjerter, ankere, "Tro, håb og kærlighed". Juleengle, store og små grise og svøbelsesbørn. Alt af marcipan og pyntet op med strålende farver, som ingen hjemmelavet vare kunne måle sig med".

Familien Holm foran Bollerups Boghandel

Nygade med Bollerups Boghandel forrest th. i billedet

6. december 2017

Genforeningsstenen

Genforeningsstenen på hjørnet af Nygade og I. C. Christensens Alle (der hvor I. C. står i dag) var en stendysse på en kæmpehøj. Stenen anvendes i monumentet som overligger på stendysse. Den blev fundet af gårdejer Jens Sand i Mulbjerg i Hover sogn. Genforeningsstenen ligger i dag i Museets have. Jordhøjen blev lavet i 1920, og stenen kom på i april 1921, da man ikke tidligere havde fundet en egnet sten, som overligger til stendysse. Byrådet kunne stadigvæk i 1939 ikke blive enige om en indskrift. Udvalget havde flere forslag, men ingen blev fundet tilfredsstillende. Der var i 1939 ingen umiddelbare planer om at indhugge en. I bogen "Genforeningsmindesmærkernes historie" skriver forfatteren, Johannes Vejlager, at "nu må det vel vente til femogtyveårsdagen".

Genforeningsstenen fotograferet fra Nygade med I. C. Christensens Alle og Banegården i baggrunden

7. december 2017

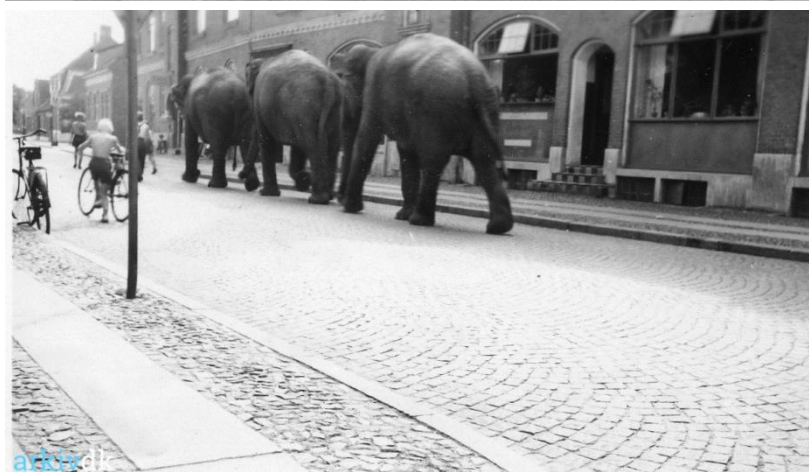

I "Jul i Ringkøbing", 2006 beretter Ole Søndergaard Larsen og Erik Faurholdt om Drengene i Ringkøbing 1950-1960. De skriver bl.a. følgende: Om foråret kom der næsten altid cirkus til byen, og det skete oftest via jernbanen, hvor man førte elefanter og heste m.m. fra stationen til cirkuspladsen. Ruten gik ad Nørredige og op af Bildtsvej til Herningvej med cirkuspladsen, som lå, hvor Kronager ligger i dag. Processionen var altid fulgt af en stor del af byens drenge og piger. I øvrigt blev cirkuspladsen senere flyttet til Ved Fjorden på det sted, hvor Rådhuset ligger i dag.

arkiv.dk

Banegården

arkiv.dk

Elefanter går gennem byen

8. december 2017

Orgelfabrikken

Ringkøbing har haft en orgelfabrik (Andresens, grundlagt 1890). Den lå på hjørnet af St. Blichersvej og Chr. Hustedesvej. I dag er det Statsforvaltningens medarbejdere, der har deres daglige virke i ejendommen.

Orgelfabrikken var en betydelig virksomhed i byen, på et tidspunkt var der ansat 30 medarbejdere.

Iflg. Ringkøbing Årbog:

Orgelfabrikant Johan Peter Andresen (30.09.1854 – 17.11.1926):

Fra 1882 Snedker og Musiker i Ringkøbing, men begyndte 1891 Fabrikation af Orgelharmoniums. Allerede det første Instrument, som han byggede ganske paa egen Haand, faldt særdeles godt ud, og ud fra denne Begyndelse skabte han i Tidens Løb en Orgelfabrik, som blev kendt og anerkendt i baade Ind- og Udland. En Mand, som gjorde sin By Ære og hjalp til at give dens Navn Klang i det fremmede. Siden 1897 har Fabrikken ligget paa St. Blichersvej.

arkivdk
Ansatte på orgelfabrikken

9. december 2017

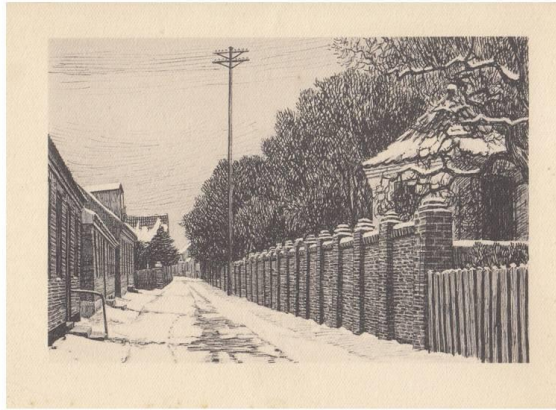
I bogen "Hjemme igen i Ringkøbing" af Ringkøbings hjemstavns-forfatter Johannes Smith skriver han om en ankomst til Ringkøbing en juni aften i 1946.

Han havde ikke været hjemme i byen i 9 år. Han går igennem byen fra Banegården og beskriver den mest afgørende del af turen: "Først når vi har krydset Nørregade, er vi i det egentlige Ringkøbing, fra vore bedsteforældres tid. Den nuance tog mig hin junaften om hjertet. Jeg stod ligesom åben for byens historie fra før min egen tid.

Men nogle minutter senere står jeg og ser ud over Torvet, i intimere forstand det sted "hvorfra min verden går". Når jeg i årenes løb er blevet mindet om Torvet, og det er jeg af gode grunde tit, har det oftest henligget i fuldt varmt solskin og med sval skygge under de store klippede lindekroner, men denne aften – hjemme igen – efter 9 års forløb – ser jeg det i virkelighedens sobre vejr. Ja, det var sådan det var, upyntet og en lille smule forblæst, nøgternt og klart i linierne og med proportioner, der gør det til et af landets smukkeste købstadstorve".

10. december 2017

Georg Vejen Larsen skriver i bogen Ringkøbing i Knæhøjde følgende om Hotel Vestjylland:

Maren solgte branderter så det forslog, så mange, at byen ofte overvejede at tage spiritusbevillingen fra hende. Men hun kæmpede for sit, og byen fik aldrig skovlen under hende. I den bagerste del af restauranten lå en herlig have med en stor pavillon, hvor der var musik og dans, som hun kaldte Palmehaven. Og mange af de mennesker, der boede i Ringkøbing i trediverne, skulle lige ned i Grønnegade og høre musikken, før de gik i seng. Og det var virkelig gode musikere Maren fik sig gaflet til.

Stedet havde ikke ligget i Ringkøbing, hvis det ikke havde fået et øgenavn: "Marens Maw". Hvad det så end stod for! Jeg kan godt huske hende. Hun var det tyndeste, jeg nogensinde havde set, og man kunne godt fundere lidt over, om hun i det hele taget havde nogen mave. Måske var det derfor, hun havde fået navnet.

Men andre ville også vide, at hun foruden nogle velskænkede, skummende fadøl også leverede højt belagt smørrebrød, der i høj grad behagede hendes gæsters maver. Derfor blev den egentlige grund til øgenavnet den, at man spiste og drak godt inde hos hende, mente mange.

Grønnegade med havemuren th. og inde bag muren ses det lille hvide lysthus

11. december 2017

Aldershvile

Navnet Aldershvile er ældre end det tidligere alderdomshjem. På en række akvareller af maleren Jesper Kirkegaard, benævnes ejendommen som Amtstuen, men senere blev den kaldt Aldershvilegården.

Ved en brand i 1897 nedbrændte alle bygningerne på stedet, men efter få år opstod tanken om at bygge et alderdomshjem på grunden. Arkitekt Ulrik Plesner tegnede alderdomshjemmet, som blev indviet i 1907. Bygningen blev placeret i lunden, og det er træer fra denne beplantning, der er vokset op til de nuværende store træer foran Aldershvile.

Aldershvile har i daglig tale haft mange betegnelser: Alderdomshjemmet, De gamles Hjem og sidst Plejehjem. I dag huser Aldershvile Campus Career. Studerende har i forbindelse med et praktik- eller projektophold mulighed for at bo i huset. Der er plads til 28 studerende.

*Glædelig Jul
Godt Nytår*

Et julekort med Aldershvile som motiv

Jesper malers billede fra 1811 med Amtstuen th.

12. december 2017

I Ringkøbing Årbog 1929-30 fortæller bager og museumsdirektør Carl Mathias Klokke i et interview om gaderne i Ringkøbing.

Hvordan var gaderne?

De var alle brolagt med "piksten" med undtagelse lige af hovedgaderne, d.v.s. amtsvejen gennem byen (Nygade og Algade).

Så var der lige så toppet som nu?

Ork ja, meget værre. Men det værste var, at vi havde ingen kloaker, så alt snavs flød i rendestenene. Der var stort kreaturhold i byen dengang, enhver købmand holdt kreaturer, og der var desuden ikke så få egentlige avlsbrugere. Så sådan en varm sommerdag, når kogødningsen lå og flød i gaderne, kunne der være en alt andet end behagelig parfume udbredt over byen! Et enkelt sted i Smedegade, så man det særsyn, at rendestenene var lagt – midt i gaden.

Hed Bredgade ikke oprindelig Adelgade?

Jo, det var dens navn indtil for 60-70 år siden. Omkring 1802 ved man, at den hed Storegade.

Mathias Klokke (1856 – 1941) bager, stifter og leder af Ringkøbing Museum

Mathias Klokke udenfor sin butik

13. december 2017

Den 13. december er viet til den italienske helgeninde Sankta Lucia, som led martyrdøden i 304, da hun var blevet omvendt til kristendommen. Lucia var katolik, men i det protestantiske Sverige har man i decembermørket fejret Lucia siden 1700 tallet ved at bære lys frem. I nutiden er traditionen, at Lucia-bruden, måske med sit følge, kommer tidlig morgen med lys i håret og skænker kakao og serverer luciaboller for dem, hun besøger. Bollen kaldes lussekatte. Den er bagt af gærbrød med safran, og er formet som et S eller 8-tal og i de to huller lægges en rosin. Bollen kan næsten ligne en kat.

Luciaboller eller lussekatter kan laves sådan:

5 dl. mælk luges med 100 g smør til det er fingervarmt – 50 g gær smuldres i. Så tilsættes 100 g sukker og 1 tsk. Salt – 1 tsk. safran og 3 æg.

Røres sammen til gæren er opløst – derefter ca. 850 g mel, men dejen må ikke blive for fast. Når dejen er æltet sammen, sættes den til hævnings i tre kvarter til en time.

Dejen rulles ud, og skæres i 15 stykker, der rulles ud i en pølse. Formes f. eks. som 8-taller, hjerter, 2 øjne med skæg under eller snos om sig selv. I "øjnehullerne" presses en rosin ned, og der stryges med et sammenpisket æg. Hæver lidt inden de sættes i en ovn der er opvarmet til 250 grader. Ovnens temperatur sættes derefter ned på 225 grader, og bollerne bages ca. 15 minutter. Serveres med smør og der drikkes kakao eller gløgg til. Rosiner og mandler til pynt.

Lucia sangen: Der findes flere udgaver i Sverige, men især denne synges i Danmark:

Nu bæres lyset frem, stolt på din trone

Rundt om i hus og hjem, sangen skal tone.

Nu på Lucia-dag, hilser vort vennelag,

Santa Lucia, Santa Lucia

Her ved vor ønskefest, sangen skal klinge

Gaver til hver en gæst, glad vil du bringe,

Skænk os af lykkens væld, lige til livets kvæld,

Santa Lucia, Santa Lucia. I Danmark begyndte man allerede i 1944 at fejre Lucia, og i dag har man Lucia-optog i skoler, kirker m.v

Luciaoptog på Schuberts Minde

14. december 2017

Julehuld på sygehuset

Juleaften var i min barndom og ungdom forbundet med sygehus. Min far var læge, så det var tradition, at hele familien deltog i julegudstjenesten på sygehuset, og da vi i 1964 kom til Ringkøbing, var det på Ringkøbing Sygehus, juleaften begyndte.

Vi samledes sidst på eftermiddagen til gudstjeneste i foyeren, hvor barber Hougaard sad ved Andresen-orglet, og pastor Hillersborg holdt juleprædikenen. Oppegående patienter sad sammen med deres familier, sengeliggende patienter blev kørt ud på gangene, og for dem blev der gjort alt for at gøre julen så hyggelig som muligt.

Efter gudstjenesten blev der serveret julemiddag for patienterne, mens der for personalet og deres familie var en sammenkomst i spisestuen, der hvor der nu er akutklinik, og her ønskede vi hinanden glædelig jul med et glas og godter.

En jul, og det må have været omkring 1970, begyndte snakken at gå. Der blev hvisket, og bagefter smilet så mærkeligt. Efterhånden fik vi også nys om, hvad det var, der åbenbart var så morsomt – og så dog alligevel.

Det viste sig, at provst Erling Stougaard Thomsen, der var præst i Hover og Torsted, havde været ude for et meget ubejljet uheld. Efter den første gudstjeneste var han gledet uden for kirken, fordi det var isglat, og havde brækket benet. Han var af Falck blevet kørt på sygehuset, så der blev – kan man vist godt tillade sig at kalde det – messefald i den anden kirke.

Annette Holm

Ringkøbing Sygehus

15. december 2017

Engelske krigsfanger i Ringkøbing.

Den 15. december 1808 kunne borgerne i Ringkøbing være øjenvidner til et meget specielt syn, da de kunne se ca. 120 engelske krigsfanger begive sig ud af byen på vej mod Viborg.

Efter englændernes bombardement af København i 1807 bestod der krigstilstand mellem England og Danmark. Og i løbet af efteråret blev der opbragt en del engelske skibe, især handelsskibe. De engelske søfolk som på denne måde blev taget til fange blev anbragt i Randers og Aalborg, men i foråret 1808 besluttede man at flytte disse fanger således at fangerne fra Randers blev fordelt mellem Holstebro og Ringkøbing, mens fangerne fra Aalborg skulle føres til Lemvig.

Det drejede sig om 30 kaptajner og 205 matroser, fordelt med ca. halvdelen til Holstebro og halvdelen til Ringkøbing.

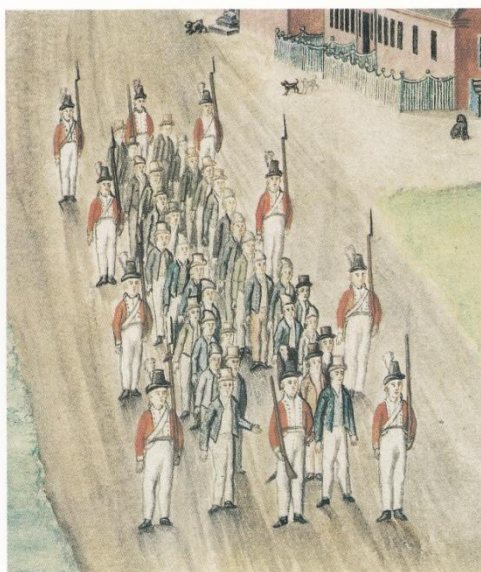
Oberst Bülow i Skive fik overopsynet med disse fangetransporter, og Postmester Koed i Ringkøbing, som også var premierløjtnant, fik denne specielle opgave.

Efter ankomsten til Ringkøbing blev de 120 fanger anbragt i Øster Strandgade i den nu nedrevne "Legatgaard", som lå nederst mod fjorden. I denne bygning var der jernstænger for en del af vinduerne, og det blev fra overledelsens side indskærpet at bådene i havnen skulle fastgøres og bevogtes. Det ser ikke ud til at der har været for mange soldater til bevogtningen, og Koed klager da også jævnligt over dette. Den lokale borgerbevæbning deltog også i bevogtningen.

Der var flere flugtforsøg, i maj måned blev det indberettet at 5 englændere var flygtet, men de blev alle fanget igen. Både i juni og juli var der atter flugt – i juli 10 mand, hvor også alle blev fanget igen.

Midt på sommeren blev det indstillet, at fangerne fra Holstebro og Ringkøbing skulle flyttes til Viborg, men først hen på efteråret blev det endelig bestemt.

Forinden afrejsen skulle fangerne have nye klæder, og det trak ud med leveringen af disse, så først efter ca. 8 måneders ophold forlod de altså byen den 15. december 1808.

16. december 2017

Johannes Smith skriver til Ringkjøbing Årbog 1953 – 1954 følgende lille erindring fra sin barndom i Ringkøbing i begyndelsen af 1900-tallet.

- Frer for æ tinsoldater.
- Frer for æ fæstning.
- Jamen så siger je frer for æ vogn.
- Frer for æ møll ´.

Replikkerne stammer fra en decemberdag foran Valdemar Langes vinduer som i anledning af den forestående jul er fyldt med legetøj.

Årstal? Mon ikke vi frit kan vælge mellem årene 1903 til 1953? For man siger vel stadigvæk "frer" i Ringkøbing for det der i andre egne af landet hedder "helle". Frer kommer naturligvis af fred, men da det bløde d ikke bliver til r i Ringkøbingmålet må det vel være en ældre udtaleform der er blevet stående.

Selv tænker jeg på en bestemt lejlighed – omkring 1910 vil jeg tro – hvor sådan en klump drenge, opholdt på vej hjem "i æ stor ´ frikvarter", står og byder hinanden over i deres ønsker, indtil en af dem pludselig siger: "Frer for æ hele æ vindu".

Det slår modet ned på alle de andre, og Alfred siger, skumlende af misundelse til Peter, der kommer til midt i det hele: "Uha, ham Aage, han har sagt frer for æ hele æ vindu. Han ka vel nok sagtens". Men Peter er ikke den dreng der sådan lar sig slå ud. Han er stærk i de uskrevne love og udtaler med stor bestemthed: "Det har man slet æt lov te". Det lettede, og efter at Aage har bøjet sig for dommen, begynder man forfra foran Valdemar Langes juleforjættede vinduer.

Der var dengang et stort butiksvindue på hver side af indgangsdøren og så vidt jeg husker et par stuevinduer der kun var i brug ved juletid. Senere blev Maren Dyekjærs butik inddraget i Langes, efter hun var flyttet over på den anden side af gaden, mellem barber Jensen og Madam Pedersens mælkeudsalg.

Langes Isenkram

17. december 2017

Algade

Hvem har ikke set de to cementtønder uden for døren til Pizzeria Italia – det tidligere Hotel Hindø?

I "Jul i Ringkøbing", 2008 kan man læse, at det var Ringkøbing-købmanden Chresten Nielsen Skikkild (1818-1903), der fra England hentede de to tønder cement. Dengang fabrikeredes cement kun i England. Desværre strandede skibet i 1857 ved Hjerting, hvorved cementtønderne lå flere dage i havet og blev til hård sten. To af de størknede tønder endte i 1857 således uden for værtshusholder Eskesen. De er noget af verdens ældste cement – en stor sjældenhed, som betonforskere er meget interesseret i at få underkastet en moderne analyse.

Hotel Hindø til højre, med cementtønderne udenfor

Pizzeria Italia – det tidligere Hotel Hindø, med cementtønder

18. december 2017

Decemberminder fra 60'erne

I december måned var Ringkøbing julepyntet. På Torvet stod det store juletræ, som var blevet afhentet i Løvstrup Plantage af det "kommunale juletræsudvalg". Der var sat granguirlander op på husene, og de hang tværs over Nygade, Torvegade, Vester Strandgade, Bredgade, Herningvej og Kongevejen og lyste op. Det var et smukt syn at gå igennem byen.

Sådan en søndag eftermiddag kunne min mor sige: "Skal vi op og se vinduer"? Og så var det bare med at få overtøjet på og komme afsted. Butikkerne pyntede deres vinduer ekstra meget op til jul og som barn fulgte vi meget med i hvilke butikker, der havde de mest spændende juleudstillinger. Noget med nisser og julemænd, der kunne bevæge sig mekanisk var et hit, og hos motellet på Bildtsvej kørte et juletog rundt i vinduerne. Her kunne man stå i lang tid og trykke næsen flad. Når vi så butiksvinduerne snakkede vi om de ønsker, vi havde til julegaver. Det stod jo frit at drømme.

Juleaften og 1. juledag var i familiens tegn, men 2. juledag begyndte juletræsfesterne. Henholdsvis hos Forsvarsbrødrene og Arbejdernes Fællesorganisation. Der var andre juletræsfester i byen, som vi ikke deltog i: Håndværkerforeningen og Fiskernes. Vi elskede juletræsfesterne på Hotel Ringkøbing, hvor vi gik rundt om træet og sang julesalmer. Senere var der musik og børne- og sanglege sammen med en julemand – i mange år Richard Lauridsens søn Erik. Og så drak vi sodavand, røde, gule og grønne fra Aktiv og spiste slik fra en papirspose, hvor der også var en appelsin i. Senere kom vi hjem og i seng, og så fortsatte de voksne med julebal på Hotellet.

Julebal på Højskolehotellet

19. december 2017

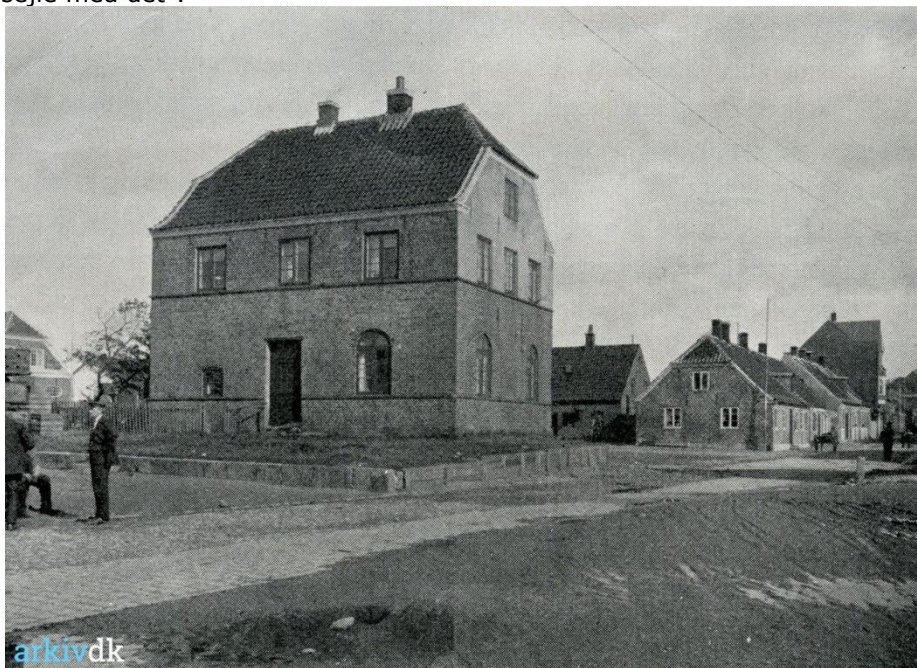

Erindring fra Den Gamle Toldbod

George Sainsbury Bune (1873 – 1945) boede som barn med sin familie i Den Gamle Toldbod. Han beretter om hvordan han og andre kammerater lavede spilopper:

Jeg mindes en vinterdag – der lå et tykt snelag over landevejen fra mit hjem vestpå og færdselen foregik ovenpå dette ca. 2 meter tykke snelag; da tog min bedste legekammerat Enevold Dyekjær (nu postmester og ærværdig borger i Ringkøbing) og jeg os for at grave en tunnel under sneen tværs over vejen, - lidt efter kom en bondekarl med 2 grise i en pose over nakken spadserende intetanende ad vejen, og resultatet blev, at han pludselig forsvandt ned i den udgravede tunnel med sine to grise, - og bevares sikken hyl, der rejste sig, - om karlen eller grisene skreg højest var ikke let at afgøre. - Vi uartige knægte forvissede os jo om, at karlen ikke tog nogen skade af sit uheld og forsvandt så skyndsomst, men vi måtte jo hurtigt tilbage for at forhindre større uheld.

George Sainsbury Bune beretter også om at han sammen med Enevold Dyekjær og en søn af konsul Høj byggede en isbåd. De havde i et af faderens illustrerede engelske blade læst om kapsejladser med isbåde på de store nordamerikanske søer. De byggede en isbåd: - under to korslagte brædder fastgjorde vi to skøjter og agterude en tredje skøjte, der kunne bevæges med en rorpind, så rejste vi en mast med sejl af et par gamle sække, - og så stak vi til søs med en kraftig nordenblæst. - Farten var straks ganske uventet hurtig, - vi røg bogstavelig talt henover isen. - Vi nød selvfølgelig den vilde fart, men var vistnok alle tre lidt imponerede og beklemt, - hvordan ville dette spænde af. - "Vi må hellere vende" sagde én, og jeg der sad til rors, drejede rask isbåden rundt med det resultat, at fartøjet væltede, og vi tre "isbådsmænd" slyngedes sammen med mast og sejl hen ad isen og blev rigtig godt forslået. Selvfølgelig opgav vi ikke efter dette vort første forsøg, men byggede omgående et nyt fartøj, og vi lærte hurtigt at sejle med det".

Den Gamle Toldbod

20. december 2017

Bollerups Boghandel

Bollerups Boghandel blev grundlagt i 1871 af Christian Peter Jensen Bollerup. Han kom fra en stilling som farmaceut på Ringkøbing Apotek, hvor han havde været ansat de sidste 22 år. På et møde i Ringkøbing Rådstueret, den 4. august 1871, blev der meddelt ham borgerskab, som "detailist med de i næringsloven af 1857 bestemte rettigheder". Bollerup døde allerede som 48-årig i 1883, og hans enke forsøgte et par år at videreføre forretningen, men 1. oktober 1885 solgte hun den til Frederik August Halvor Holm, som var søn af byens anden boghandler N. P. Holm. Med denne overtagelse opstod det specielle forhold, at byen gennem de næste 116 år havde to konkurrerende boghandler, som var ejet af medlemmer af samme familie, og med samme efternavn.

I ældre tid gjorde boghandlerne i Ringkøbing meget ud af deres årlige juleudstillinger. I 1885 averterede N.P.Holm og August Holm årets udstillinger i fællesskab.

August Holm døde allerede som 42-årig i 1898, da han blev ramt af en hjerneblødning. Han efterlod sig hustruen Johanne Holm samt tre sønner på henholdsvis 8, 6 og 4 år. Hans enke Johanne Holm videreførte forretningen indtil 1917, hvor den næstældste søn Jens Larsen Holm kom hjem og blev bestyrer, indtil han i 1919 overtog boghandlen.

Jens Holm var en meget driftig handelsmand, som gik mange nye veje både med hensyn til varer og reklame. I 1921 udsendte han et reklamehæfte "abc-visen" - begyndelsen til denne ses herunder. Hæftet indeholdt ét langt digt, hvor hvert bogstav i alfabetet fik sit eget vers med de varer man kunne købe med dette begyndelsesbogstav. F.eks, stod der under bogstavet S: "skindindbundne salmebøger, syetuiet og syslespil, spillekort og skolebøger, skriveblokke, stempler og spejle, sakse til papir og negle".

Denne lille tryksag blev som mange andre til i tæt samarbejde med bogtrykker Louis Rasmussen. Sammen udgav de mange små skrifter og bøger, blandt andet Ringkøbing-årbogen.

Et andet år, hvor en epidemi af mund- og klovsyge hærgede omegnen, og spærrede mange landmænd inde, sendte han de ramte en skrivelse der begyndte med ordene; "Vi har erfaret om deres uheld og den dermed følgende indespærring. Kan vi ikke hjælpe dem med julegaverne?" Herefter fulgte forskellige oplysninger og en henvisning til de vedlagte kataloger.

Kilde: Jubilæumsskriftet fra 1971 "Bollerups Boghandel – hundrede år" af Aleksander Frølund

Her, min kære Julemand,
rækker jeg Dig denne Liste,
for at Du paa Stedet kan,
dersom Du det ikke vidste,
se, hvormange rare Sager,
Jens Holm til Julen har paa Lager.

Her er meget for de smaa,
ikke mindre for de store,
hvad de ønsker, kan de faa,
til at gavne, til at more;
derfor til Jens Holm af Sted,
men tag Ønskesedlen med!

≡ Jule-Udstilling. ≡

Vor Jule-Udstilling, forsynet med det
Nyeste i Literaturen
samt forskellige Gjenstande, passende til Julegaver,
aabnes **Onsdagen den 16. Decbr.** og anbefales i venlig
Erindring.

N. P. Holm. Aug. Holm.

21. december 2017

Lærer Kaj Thomasen skriver i festskriftet "Spred dine vinger" følgende om sidste skoledag før jul:

Var man klasselærer i overbygningen, startede dagen længe før, solen fandt sin plads. For både elever og deres klasselærere var dagen noget ganske særligt. Tilbage i 70'erne havde lærerne stadig rester af autoritet både i egen og i elevers opfattelse. Lærere var ikke kendt for med rund hånd at dele gaver ud til elever. Så det var lidt sejt, når eleverne blev lovet rundstykker med smør og juice/kakaomælk med læreren som sponsor.

Et nedsat udvalg i klassen ordnede detaljerne, og dagen oprandt. Frit lejde for slikposer og stearinlys. Rundstykkerne blev skåret, smurt og serveret. Der var dømt julehygge i de ofte rædselsfuldt juleudsmykkede, kridtstøvede klasselokaler. En sang måske, et socialt brætspil kan være, en kortere julehistorie, hvis det gik vildt for sig. "En glædelig jul til jer alle og hils derhjemme. Vi ses den 3. januar. Jeg tjekker, at I alle er i kirke, og hvis nogen mangler, så ##***" fra læreren blev fulgt op af håndtryk til hver enkelt elev.

Gensyn med de fleste få minutter senere i kirken. En broget forsamling af juleglade elever og lystige syndere fyldte kirken og udfordrede præstens katekismuskunnen.

Retur til klasseværelset og hurtig sammenpakning af uspiste rundstykker og udruknet juice. Slut på første akt – og ned på lærerværelset for spændt at gøre klar til og vente på næste fase, juleafslutning for lærere.

Ringkøbing Kirke – da den var hvid.

22. december 2017

Anders Grimstrup skriver i en artikel i 1975: ... når isen bandt fjordens vande

Der var flere steder, man kunne løbe på skøjter. "Sandgraven", en kunstigt dannet "sø", (området ved Alkjær Lukke), hvor der nu findes andedamme og legeplads. Ved Holmegårdsvej – hvor nu Skyttes fabrik ligger – lå en kalkstensfabrik, der var "forbundet" med sandgraven ved tipvognsspor langs jernbanen, og dagligt blev der hentet flere tipvogne fyldte med sand, og med tiden blev der en lille sø på området – en herlig legeplads for os drenge i den østlige del af byen. Om sommeren var der med sejlskibe, om vinteren stod vi på skøjter, når der var is på søen. Dog kom der ofte om vinteren "en mand med en slæde" i vejen.

Før Isværket blev bygget, opbevarede den is, fiskeeksportørerne om sommeren benyttede ved forsendelse af fisk, i et dertil godt isoleret ishus, der lå, omtrent dér, hvor Jacobsen, Nordsøværftet, havde privatbolig.

Når isen på sandgraven var 10-15 cm tyk, mødte et arbejdshold op med deres issave og savede isen i passende stykker, som derefter blev transporteret pr. hestevogn til ishuset. Når fjorden var tillagt, havde de heldigvis isen lige uden for døren, så der var plads nok alligevel.

Saver isblokke på Fjorden

23. december 2017

Minder fra 50 og 60'erne

I min barndom i 50 og 60'erne blev der, som i alle andre hjem, bagt ekstra mange småkager i december måned. Hos os blev der bagt tre slags småkager: mandelkager, vaniljekranse og jødekager – alle opskrifter fra mine bedstemødre i henholdsvis Skanderborg og Ringkøbing. Min mor lavede dejen, én småkage af hver dej blev formet og lagt ovenpå kagedåserne, og så blev de store kagedåser transporteret om til bager Hvidberg, hvor kagerne blev bagt i deres store ovne. De fineste, sprøde småkager kom retur i kagedåserne. Ud over de tre slags småkager blev der også altid bagt julekage og kiksekage, men det gjorde min mor selv.

Juleaften blev altid fejret sammen med mine bedsteforældre og min fars brødre. Når juleaften blev holdt hos os, blev ænderne afleveret hos bager Hvidberg og stegt i deres ovn. Min mor var altid spændt på, om der nu også var kommet sky – og ikke kun fedt – ned i den medsendte kande. Det var vigtigt for at få en god sovs. Men hendes bekymring blev altid gjort til skamme, for der var fine ænder og godt med sky til sovsen.

Mine børn og børnebørn ser undrende på mig, når jeg fortæller det. Tiden i dag er en fuldstændig anden – men på mange måder bestemt ikke dårligere.

Bager Hvidberg i Østergade

24. december 2017

På loftet sidder nissen

Familien var samlet for at holde jul.

Aftenens menu var andesteg, risalamande og – det vigtigste - risengrød til nissen.

Lige før de selv skulle spise, gik bedstemoren ud med skålen med risengrød i den ene hånd, og det ældste barnebarn på 2 år på hoften. Der var mørkt i laden, bortset fra lys som skinnede ind ude fra gårdspladsen.

Risengrøden blev sat ned, og pludselig stivnede barnet og kikkede sig hurtigt omkring.

Da de kom ind igen, stormede han hen til sine forældre og råbte: Jeg har set nissen. Han har grønne øjne, Så nissen findes – og det er ganske vist, for han havde selv set hans grønne øjne lyse i den mørke lade.

Julemanden

Juleaften. Det banker på terrassedøren. Døren bliver lukket op - og der står julemanden med en stor sæk. Børnene kikker sig omkring og spørger: Hvor er far? Åh, han er lige ude på toilet. Julemanden fanger hele deres interesse, og far er glemt lidt igen, selv om de gerne ville dele oplevelsen også med ham. De får hver et par gaver og er travlt optaget af at pakke dem op, da far kommer ind fra toilettet igen, og de glade fortæller ham, at de havde haft besøg af julemanden.

Næste jul. Det banker på terrassedøren. Døren bliver lukket op – og der står julemanden med en stor sæk. Børnene kikker sig omkring og spørger: Hvor er far? Åh, han.. Men mor bliver afbrudt af et af børnene der siger: Han har fars sko på !!

Julemanden fortæller han har lånt fars sko, for han egne støvler er blevet våde. De tager gerne imod hans gaver, og lidt efter, mens de pakker ud, kommer far ind igen. Børnene kikker lidt spekulativt på ham, men er glade for gaverne, som julemanden lige er kommet med!

arkiv.dk

Julemanden på Schuberts Minde